

LV

LV

LV

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 4.12.2008
COM(2008) 817 galīgā redakcija

2008/0237 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA

**par autobusu pasažieru tiesībām un par grozījumiem Regulā (EK) Nr. 2006/2004 par
sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu patērētāju
tiesību aizsardzības jomā**

(iesniegusi Komisija)

{SEC(2008) 2953}

{SEC(2008) 2954}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA PRIEKŠVĒSTURE

1.1. Pamatojums un mērķi

Starptautisko pasažieru pārvadājumu ar autobusu tirgus jau ticis liberalizēts. Šim tirgum piekļuvi pavērusi Regula (EEK) Nr. 684/92, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 11/98. Kopā ar Regulu (EK) Nr. 12/98 par ārvalstu autopārvadātāju piekļuvi dalībvalstu transporta tirgum šie tiesību akti veido starptautisko pasažieru sauszemes transporta pakalpojumu iekšējā tirgus pamatu¹. Vienotais transporta tirgus eiropiešiem sniedz ievērojamas priekšrocības, tostarp plašāku galamērķu izvēli un konkurētspējīgu ceļojumu piedāvājumu iespējas. Robežu atcelšana un ceļošanas apjomu pieaugums ne vienmēr gājis kopsolī ar pietiekamiem pasākumiem pasažieru tiesību aizsardzībā. Ir ļoti svarīgi, lai tiktu visaptveroši ieviestas tiesības uz piekļuvi šiem pakalpojumiem un noteikumi, kas reglamentētu to sniegšanu, jo šis transporta veids ir neaizstājams, dodoties uz darbu, apciemojot ģimeni un draugus, atpūšoties vai nodarbojoties ar tūrismu; ierobežota piekļuve tam var ievērojami traucēt daudzu pilsoņu integrācijai, tādējādi nodarot kaitējumu sabiedrībai kopumā. Baltajā grāmatā “Eiropas transporta politika līdz 2010. gadam: laiks izlemt”² Eiropas Komisija paredzējusi visa veida transporta pasažieru tiesību ieviešanu, tādējādi izvirzot transporta lietotājus transporta politikas centrā. Nepieciešamība pēc rīcības šajā jomā tika vēl vairāk uzsvērtā 2005. gada Ziņojumā par pasažieru tiesību nostiprināšanu Eiropas Savienībā³, kurā Komisija iepazīstināja ar politikas pieeju pasažieru aizsardzības pasākumu paplašinātai piemērošanai transporta veidiem, izņemot gaisa transportu. Komisija noteica tiesības, kas būtu jānostiprina ar Kopienas rīcības palīdzību, neraugoties uz izmantoto transporta veidu⁴.

Attiecībā uz autobusu transportu Komisija minējusi trīs galvenās problemātiskās jomas: 1) personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām tiesības; 2) ar atbildību saistītie jautājumi; 3) kompensācijas un palīdzība pārtraukta brauciena gadījumā.

Savā 2006. gada 22. jūnija ziņojumā “Eiropas dinamisma saglabāšana — ilgtspējīga attīstība mūsu kontinentā, Eiropas Komisijas 2001. gadā publicētās Transporta baltās grāmatas vidusposma pārskats”⁵ Komisija apņēmusies izpētīt, kā paaugstināt pakalpojumu kvalitāti un garantēt pasažieru tiesības visa veida transportā.

1.2. Pasažieru pārvadājumi ar autobusu

Šim transporta veidam ir virkne unikālu iezīmju, kas ietekmē gan operatorus, gan pasažierus.

Izteikta pasažierkilometros, autobusu transporta daļa ir 9,3 % visu sauszemes pārvadājumu pakalpojumu Eiropas Savienībā, un tas ir otrs svarīgākais sabiedrībai pieejamais transporta

¹ Sk. arī: Priekšlikums par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu par kopīgiem noteikumiem starptautiskajos pasažieru pārvadājumos ar autobusu (pārstrādāts) COM(2007) 264.

² COM(2001) 370.

³ COM(2005) 46.

⁴ Pasažieru ar ierobežotām pārvietošanās spējām tiesības, automātiski un tūlītēji risinājumi gadījumos, kad ceļojums tiek pārtraukts, atbildība pasažieru nāves vai ievainojumu gadījumos, rīcība sūdzību gadījumā un pārsūdzēšanas līdzekļi, pasažieru informēšana un citas iniciatīvas.

⁵ COM(2006) 314.

veids (8,3 % visos transporta veidos)⁶ pēc vieglajām automašīnām (82,8 %). Nozare ir pieredzējusi pastāvīgu izaugsmi 5,8 % apmērā no 474 miljoniem 1995. gadā līdz 502 miljoniem 2004. gadā⁷. Aprēķini liecina, ka starptautisko pasažieru pārvadājumu ar autobusu apjoms sasniedz 72,8 miljonus pasažieru gadā.

Citu transporta veidu pasažieriem, jo īpaši gaisa pasažieriem, jau tiek piemērots tiesību kopums, kas izveidots Kopienas līmenī un nodrošina pasažieru pienācīgu aizsardzību.

Atšķirībā no citiem transporta veidiem autobusu pārvadājumus nereglamentē nedz starptautiski nolīgumi (izņemot Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisijas Konvenciju par starptautisko pasažieru un bagāžas autopārvadājumu līgumu (CVR)⁸, kuru ratificējušas tikai trīs dalībvalstis), nedz Kopienas tiesību akti, kuros noteiktas autobusu pasažieru tiesības.

Autobusu pasažieru aizsardzība dažādās dalībvalstīs ir atšķirīga. Pasažieriem jāpaļaujas uz dalībvalstu atbildības sistēmām, tiesību aktiem godīgas tirdzniecības jomā un operatoru brīvprātīgām klientu aprūpes saistībām. Dažās valstīs operatori izstrādājuši detalizētus brīvprātīgus līgumus, kas ietver sūdzību pienācīgu izskatīšanu un strīdu risināšanas mehānismus, tomēr šāda situācija nav attiecināma uz vairumu dalībvalstu. Pašlaik nepastāv vienoti noteikumi attiecībā uz sūdzību izskatīšanu un strīdu risināšanu starp pasažieriem un uzņēmumiem. Tas kavē godīgu konkurenci dažādu dalībvalstu operatoru starpā.

Noteikumiem par operatoru atbildību ir tendence ievērojami atšķirties, savukārt noteikumi attiecībā uz kompensācijām un palīdzību pārtrauktu ceļojumu gadījumos nav vispārināti. Kaut arī citiem transporta veidiem noteikumi par atbildību ir izveidoti Kopienas⁹ vai starptautiskā līmenī, autobusu transportam situācija ir atšķirīga. Starptautisku ceļojumu gadījumā pasažieriem ir grūtības noteikt nelaimes gadījumiem piemērojamo atbildības sistēmu¹⁰.

Attiecībā uz pasažieriem sniedzamo informāciju pastāv vispārīgi pienākumi¹¹, kas paredz, ka operatoriem ir jānorāda viņu piedāvātā pakalpojuma maršruts, autobusu pieturas, kustības saraksti, tarifi un pārvadāšanas nosacījumi. Tomēr kritiskās situācijās, kad ceļojums tiek pārtraukts, pasažieriem var nebūt iespējas iegūt pietiekami daudz informācijas.

Kopumā pastāv tendence, ka šo transporta veidu izmanto pasažieri, kas ir sociāli neaizsargāti zemā ienākumu līmeņa dēļ. Autobusu pārvadājumu pakalpojumu pieejamība invalīdiem un personām ar kustību traucējumiem ir ierobežota, kas var kavēt viņu integrāciju sabiedrībā.

⁶ Avots: ES Enerģētika un transports skaitļos, Statistikas izdevums 2006.

⁷ Avots: ES Enerģētika un transports skaitļos, Statistikas izdevums 2006.

⁸ ANO Eiropas Ekonomikas komisijas 1973. gada 1. marta Konvencija par starptautisko pasažieru un bagāžas autopārvadājumu līgumu (CVR).

⁹ Padomes 1997. gada 9. oktobra Regula (EK) Nr. 2027/97 par gaisa pārvadātāju atbildību nelaimes gadījumos (OV L 285, 17.10.1997., 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 13. maija Regulu (EK) Nr. 889/2002 (OV L 140, 30.5.2002., 2. lpp.). Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 21. aprīļa Regula (EK) Nr. 785/2004 par apdrošināšanas prasībām, kas attiecas uz gaisa pārvadātājiem un gaisa kuģu ekspluatantiem (OV L 138, 30.4.2004., 1. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 23. oktobra Regula (EK) Nr. 1371/2007 par dzelzceļa pasažieru tiesībām un pienākumiem (OV L 315, 3.12.2007., 14. lpp.).

¹⁰ Problēmas sarežģītības ilustrēšanai iespējams minēt šādu piemēru: Beļģijas autobuss, kura vadītājs ir no Marokas un kas iekļūst nelaimes gadījumā Francijā.

¹¹ Padomes 1992. gada 16. marta Regula (EEK) Nr. 684/92 par kopējiem noteikumiem attiecībā uz starptautiskiem pasažieru pārvadājumiem ar autobusiem.

1.3. Risināmās problēmas

Priekšlikuma mērķis ir noteikt autobusu pasažieru tiesības, lai padarītu autobusu transportu pievilcīgāku un veicinātu pasažieru uzticēšanos tam, kā arī nodrošinātu vienlīdzīgu “spēles laukumu” dažādu dalībvalstu pārvadātājiem un citiem transporta veidiem.

Principā šajā priekšlikumā paredzēti noteikumi par

- atbildību pasažieru nāves vai ievainojumu, kā arī viņu bagāžas zaudēšanas vai bojājumu gadījumos;
- nediskriminēšanu valsts piederības vai pastāvīgās dzīvesvietas dēļ attiecībā uz pārvadājumu nosacījumiem, ko pasažieriem piedāvā autobusu transporta uzņēmumi;
- palīdzību invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām;
- autobusu transporta uzņēmumu pienākumiem brauciena atcelšanas vai kavēšanās gadījumā;
- pienākumiem attiecībā uz informācijas sniegšanu;
- sūdzību izskatīšanu;
- vispārīgiem noteikumiem par izpildi.

2. PIEMĒROŠANAS JOMA

Šis priekšlikums attiecas uz autobusu pārvadājumu pakalpojumiem. Jautājumi, kas attiecas uz pakalpojumu piekļuvi tirgum, Kopienas līmenī jau ir reglamentēti ar Padomes 1992. gada 16. marta Regulu (EEK) Nr. 684/92 par kopējiem noteikumiem attiecībā uz starptautiskiem pasažieru pārvadājumiem ar autobusiem, kas grozīta ar Padomes Regulu (EK) Nr. 11/98.

Uz vietējiem pilsētas, piepilsētas un mazu attālumu reģionālajiem autobusu transporta pakalpojumiem parasti attiecas sabiedrisko pakalpojumu līgumi, kuros lielā mērā paredzētas pasažieru tiesības un pakalpojumu kvalitāte. Tādējādi dalībvalstu tiesību aktos noteikti autobusu operatoru pienākumi un atbilstošās pasažieru tiesības. Dalībvalstis var izslēgt šos pakalpojumus no šīs regulas piemērošanas jomas ar noteikumu, ka šādos līgumos paredzēto pasažieru tiesību līmenis ir salīdzināms ar to, kas noteikts šajā regulā.

Dalībvalstis pasažieriem piedāvā atšķirīgus risinājumus un nodrošina dažādu līmeņu aizsardzību attiecībā uz operatoru atbildību un palīdzību, kas tiek sniegta invalīdiem. Tāpēc šis priekšlikums paredzēts tādu situāciju risināšanai, kas uzskatāmas par kritiskām pienācīgas palīdzības un aprūpes trūkuma dēļ. Piemēram, pasažieri, kas devušies liela attāluma braucienos ārpus viņu pastāvīgās dzīvesvietas, ir ļoti neaizsargāti, ja viņu brauciens tiek pārtraukts vai notiek nelaimes gadījums.

Šajā posmā Komisija ierosina risināt jautājums, kuros nepieciešama ievērojama saskaņošana no dalībvalstu puses to sarežģītības un/vai starptautiskās dimensijas (pārrobežu ceļojumi, starptautiskie operatori) dēļ. 3. Atbilstība pārējai ES politikai un mērķiem

Regulas priekšlikums veicinās Līguma mērķu īstenošanu, nodrošinot augstāku patērētāju aizsardzības līmeni, cīnoties ar diskrimināciju un sociālo atstumtību attiecībā uz invalīdiem, kā arī ļaujot Eiropas pilsoņiem pilnībā izmantot iespējas, ko sniedz iekšējais tirgus.

3.1. Patērētāju aizsardzība

Pasažieru tiesību noteikšana un turpmāka nostiprināšana atspoguļo augsto prioritāti, kas patērētāju aizsardzībai piešķirta Amsterdamas Līgumā. Savā ziņojumā “ES Patērētāju politikas stratēģija 2007.–2013. gadam — Patērētāju tiesību nodrošināšana, labklājības uzlabošana, efektīva aizsardzība”¹² Komisija norādījusi, ka viena no tās prioritātēm ir patērētāju izvirzīšana pārējās ES politikas centrā. Ziņojumā vēstīts, ka panākts progress attiecībā uz patērētāju interešu integrāciju, cita starpā arī gaisa transporta jomā. Nākotnes mērķis ir izmantot šos panākumus par pamatu, lai padarītu patērētāju interešu integrāciju sistemātiskāku. Tāpēc Komisija paplašina aviācijas nozarē izstrādāto pasažieru tiesību piemērošanu citiem transporta veidiem, jo īpaši attiecībā uz pasažieriem ar ierobežotām pārvietošanās spējām.

3.2. Sociālā iekļautība un pamattiesības

Šis priekšlikums par pasažieru tiesībām attiecībā uz autobusu transporta pakalpojumiem atbilst sociālās atstumtības apkarošanas mērķiem, jo tajā ir noteikts nediskriminācijas princips un palīdzība invalīdiem. EK līguma 12. pantā ir noteikts, ka jebkāda diskriminācija pilsonības dēļ ir aizliegta. Tālab, neierobežojot sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības, kurās jāpiemēro sociāli tarifi, arī autobusu transporta nozarē autobusu transporta uzņēmumu vai biļešu pārdevēju piemērotie līgumu nosacījumi un tarifi visplašākajai sabiedrībai jāpiedāvā bez jebkādas diskriminācijas gala patērētāja pilsonības vai dzīvesvietas dēļ, vai arī atkarā no tā, kurā vietā Kopienā biļešu pārdevējs ir reģistrēts. Priekšlikums arī atbilst Pamattiesību hartas 21. pantam, kurš paredz vispārēju principu aizliegt jebkādu diskrimināciju jebkādu iemeslu dēļ, tostarp dzimuma, rases, ādas krāsas, etniskās vai sociālās izcelsmes, ģenētisko īpašību, valodas, reliģijas un ticības, politisko vai citu uzskatu, piederības nacionālajai minoritātei, īpašuma, dzimšanas, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ. Tas ir arī saskaņots ar EK līguma 13. pantu, kas ļauj Kopienai cīnīties pret diskrimināciju Kopienas kompetences jomās. Turklāt priekšlikums atbilst ANO Konvencijai par personu ar invaliditāti tiesībām, ko parakstījušas visas dalībvalstis un Eiropas Kopiena.

3.3. Vienotais tirgus

Visbeidzot, priekšlikums ļautu pasažieriem piemērot lielāku aizsardzību, lai viņi varētu izmantot visas vienotā tirgus priekšrocības. Priekšlikums nodrošina to, ka pilsoņi, tostarp personas ar ierobežotām pārvietošanās spējām, var pilnā mērā un ar pārliecību izmantot vienotā tirgus iespējas. ES patērētāju politikas dimensija ir vienotā tirgus nākamā posma centrā, kā izklāstīts Eiropadomes pavasara sanāksmei paredzētajā Komisijas ziņojumā par Vienotā tirgus pārskatu¹³. Vienotais tirgus sniedz priekšrocības patērētājiem, paplašinot izvēles iespējas un pazeminot cenas, kā arī nodrošinot atbilstošu aizsardzību. Šajā ziņā autobusu pasažieru tiesību ieviešana papildinās progresu, kas jau sasniegts transporta nozarē Eiropas vienotā tirgus ietvaros.

¹² COM(2007) 99.

¹³ Starpposma ziņojums Eiropadomes 2007. gada pavasara sanāksmei Briselē “Vienotais tirgus pilsoņiem”, COM(2007) 60, 21.2.2007.

4. IEINTERESĒTO PUŠU APSPRIEŠANĀS UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

4.1. Ieinteresēto pušu apspriešanās

2005. gada jūlijā Komisijas dienesti sāka sabiedrisku apspriešanu, kuras pamatā bija Komisijas dienestu darba dokuments “Pasažieru tiesības starptautiskajos autobusu pārvadājumos”, kurā bija iekļauts pārskats par problēmām un izaicinājumiem, kas saistīti ar pasažieru tiesību noteikšanu šā veida transportā, un aicināja ieinteresētās personas paust nostāju virknē jautājumu. Apspriešanas noslēgumā tika publicēti ziņojumi par sabiedriskās apspriešanas rezultātiem¹⁴ un par ieinteresēto pušu sanākumi, kas notika Briselē 2006. gada 29. martā¹⁵.

Saņemtie viedokļi liecināja par acīmredzami atšķirīgām nostājām, ko pauda, no vienas puses, autobusu pārvadājumu uzņēmumi, to asociācijas un federācijas un, no otras puses, patērētāju asociācijas. Parasti pirmie uzskata, ka reglamentēšana ES līmenī nav nepieciešama vai arī vajadzība pēc tās ir ļoti neliela, savukārt pēdējie aicina ieviest plašas pasažieru tiesības. Tika paustas arī ļoti skaidras bažas par šīs nozares ekonomisko un organizatorisko modeli, un nebija vienprātības par reglamentēšanas apmēriem un noteiktu pakalpojumu veidu iekļaušanu vai izslēgšanu, jo īpaši attiecībā uz vietējiem un reģionāliem pakalpojumiem. Operatori lielākoties norāda, ka pašreizējā ekonomiskajā situācijā nav pieļaujama jebkādu papildu slogu uzlikšana, nav faktiskas nepieciešamības pēc reglamentēšanas un ļoti daudzi jautājumi tiek risināti arī bez papildu pasākumu piemērošanas — vai nu ar dalībvalstu tiesību aktu palīdzību, vai ar brīvprātīgām saistībām, ko operatori uzņēmušies. Savukārt patērētāju asociācijas aicinājušas veikt plašus pasākumus Kopienas līmenī, jo pasažieru tiesību aizsardzība dažādās valstīs ievērojami atšķiras.

Respondentu vidū nebija vienprātības par to, kā risināt jautājumus saistībā ar pakalpojumu pieejamību un palīdzību personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, kas izmanto šo transporta veidu. Daži operatori uzsvēra izmaksu pieaugumu un visa parka ierobežotās iespējas, norādot, ka personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām ir citas apsvēršanas vērtas alternatīvas (specializēti autobusu transporta uzņēmumi), savukārt citi vērta uzmanību uz šo personu iespējamo sociālo atstumtību.

Tika paustas arī bažas, ka noteikumi par kompensācijām kavējumu gadījumos varētu apdraudēt ceļu satiksmes drošību.

Sabiedriskajā apspriešanā saņemto viedokļu kopsavilkums, individuālo atbilžu teksti un ieinteresēto pušu 2006. gada 29. marta sanāksmes protokols atrodams tīmekļa vietnē http://ec.europa.eu/transport/road/consultations/passengers_rights_en.htm.

4.2. Zināšanu apkopošana un izmantošana

2006. gada jūnijā Komisija saņēma Eiropas Enerģijas un transporta foruma atzinumu, kurā tika aicināta veikt Kopienas līmeņa pasākumus autobusu pasažieru tiesību jomā. Komisija ņēma vērā šādus pētījumus: “*COST Action 349 — Autobusu un tālsatiksmes autobusu pieejamība personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām*”, 2005. gada oktobris, un

¹⁴ Ziņojums par sabiedriskās apspriešanas rezultātiem ir pieejams angļu, franču un vācu valodā tīmekļa vietnē http://ec.europa.eu/transport/road/consultations/passengers_rights_en.htm.

¹⁵ Sanāksmes protokols pieejams tīmekļa vietnē http://ec.europa.eu/transport/road/consultations/passengers_rights_en.htm.

“Tendenču izvērtēšana un uzraudzība attiecībā uz pasažieru vajadzībām apkalpošanas un attieksmes pret pasažieriem līmeni” (SAĪSINĀTI — “ES PAKALPOJUMU GARANTIJAS — EUSG”)¹⁶.

4.3. Ietekmes novērtējums

Ietekmes novērtējums, kas tika veikts atbilstoši Pamatnostādnēm, būtībā ietvēra operatoru atbildības principus pasažieru nāves vai ievainojumu gadījumā, kas salīdzināmi ar citiem transporta veidiem ieviestajiem; kompensēšanas un palīdzības principus braucienu atcelšanas vai kavēšanās gadījumā; noteikumus par pieejamību, nediskrimināciju un palīdzību invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām; kvalitātes standartus un pienākumus sniegt informāciju; noteikumus par sūdzību izskatīšanu un atbilstības uzraudzību.

Tika izvērtētas četras politikas iespējas.

“*Status quo* saglabāšanas” iespēja paredz neveikt nekādas ES līmeņa darbības.

“Minimālās aizsardzības” iespēja paredz vispārējas struktūras izveidi, kas ietvertu tikai minimālus noteikumus par aizsardzību un, ja nepieciešams, konsolidētu/grozītu un/vai vienkāršotu esošos Kopienas vai dalībvalstu tiesību aktus (mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšanu, komplekso tūrisma braucienu direktīvu, tiesību aktus patērētāju tiesību jomā).

“Maksimālās aizsardzības” iespēja paredz Kopienas tiesiskās darbības, lai noteiktu autobusu pasažieru tiesības starptautiskajos pārvadājumos (I iespēja) un gan iekšzemes (tālsatiksmes, reģionālajos), gan starptautiskajos pārvadājumos (II iespēja) attiecībā uz regulāriem/neregulāriem pakalpojumiem. Šī iespēja nodrošinātu pienācīgas pasažieru aizsardzības vienlīdzīgu līmeni visās dalībvalstīs.

“Brīvprātīgo saistību un pašregulācijas” iespēja: šī iespēja paredz, ka autobusu pārvadājumu uzņēmumi attiecībā uz autobusu pasažieru tiesībām izstrādā un pieņem ES mēroga/pašmāju pašregulējošus pasākumus.

Ietekmes novērtējuma rezultātu kopsavilkums: “Komisijas dienestu darba dokuments, Ietekmes novērtējums, kas pievienots priekšlikumam par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu par starptautisko autobusu pasažieru tiesībām” —

ņemot vērā ietekmes novērtējumā pētīto jautājumu plašo mērogu, pareizā līdzsvara panākšanai starp izmaksām un guvumiem kā visefektīvākās tika noteiktas dažādas iespējas.

Attiecībā uz nediskriminācijas principu un palīdzību invalīdiem, kā arī personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, par labāko tika atzīts 2. iespējas — minimālās aizsardzības scenārija (tikai neregulāriem pakalpojumiem) — un 3.I iespējas — maksimālās aizsardzības scenārija (tikai regulāriem starptautiskajiem pakalpojumiem) — apvienojums. Lai nostiprinātu nediskriminācijas principu un palīdzību invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, ierosinātajai politikai jāgarantē optimāls pieejamības līmenis, nosakot operatoriem un termināļu pārvaldniekiem prasību izveidot atbilstošus piekļuves līdzekļus un vienlaikus izvairīties no ar šiem pasākumiem saistītās biļešu cenu paaugstināšanas.

¹⁶ Pieejams tīmekļa vietnē http://ec.europa.eu/consumers/topics/facts_en.htm

Attiecībā uz atbildības sistēmām ietekmes novērtējumā norādīts, ka pasažieriem visievērojamākie ieguvumi bez būtiska izmaksu pieauguma tiktu panākti, ja tiktu izvēlēta “visaptverošas sistēmas izveides” iespēja. Pasažieri varētu baudīt labāku tiesisko un ekonomisko aizsardzību, ja būtu novērstas atšķirības starp dalībvalstu tiesību aktiem.

“Visaptverošas sistēmas izveides” iespēja, šķiet, ir viena no efektīvākajām attiecībā uz pienākumu sniegt palīdzību un informāciju pārtraukta brauciena gadījumā. Labākas pasažieru aizsardzības rezultātā tiks piedāvāti kvalitatīvāki pakalpojumi. Savukārt augstāks pasažieru aprūpes līmenis, visticamāk, uzlabos autobusu transporta uzņēmumu stāvokli tirgū, kurā tie sacenšas gan ar cenām, gan pakalpojumu kvalitāti. Tāpēc Komisija atbalsta “maksimālās aizsardzības” iespēju attiecībā uz pienākumu sniegt palīdzību un informāciju.

Ietekmes novērtējuma ziņojums un tā pielikumi ir pievienoti šim priekšlikumam.

5. TIESISKIE ASPEKTI

5.1. Juridiskais pamats

Priekšlikuma juridiskais pamats noteikts Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 71. pantā, un uz to attiecināma koplēmuma procedūra.

5.2. Instrumenta izvēle

Priekšlikuma galvenais mērķis ir nodrošināt pienācīgu aizsardzības līmeni autobusu pasažieriem, tostarp personām ar īpašām vajadzībām un kustību traucējumiem. Noteikumi, ko paredz pašreizējais priekšlikums, jāpiemēro vienoti un efektīvi visā Eiropas Savienībā. Tieši piemērojama regula varētu būt atbilstošākais instruments, lai nodrošinātu noteikumu vissaskaņotāko piemērošanu visās dalībvalstīs. Kopiena jau izvēlējusies regulu kā juridisku instrumentu gaisa un dzelzceļa pasažieru tiesību aizsardzībai. Lai panāktu īstenojamas un līdzvērtīgas tiesības autobusu pasažieriem, par piemērotāko instrumentu ir atzīta regula.

5.3. Subsidiaritātes princips

Pasažieru aizsardzība kā daļa no iekšējā tirgus un kopējās transporta politikas ir Eiropas mēroga jautājums, kas jārisina Kopienas līmenī. Tirgus liberalizācija un patērētāju interešu ievērošana (jo īpaši tādu personu interešu ievērošana kā invalīdi un personas ar ierobežotām pārvietošanās spējām) ir divi iekšējā tirgus aspekti, kas viens otru savstarpēji papildina. Ņemot vērā to patērētāju skaita pieaugumu, kas darba vai atpūtas nolūkos ceļo Eiropas Savienībā, kļūst aizvien svarīgāk nodrošināt, lai viņi varētu rēķināties ar līdzīgu tiesību kopumu neatkarīgi no viņu atrašanās vietas. Tāpēc priekšlikuma mērķis ir panākt, lai autobusu pasažieriem būtu vienāda līmeņa tiesības un aizsardzība visā Eiropas Savienībā.

Ņemot vērā šī transporta veida starptautisko dimensiju (ceļojumi un/vai autobusu pārvadājumu operatori), šo mērķi nav iespējams panākt, dalībvalstīm rīkojoties atsevišķi. Jau esošais starptautiskais nolīgums (ANO EEK *CVR* konvencija) nevar tikt uzskatīts par efektīvu līdzekli, jo to ratificējis ļoti neliels skaits dalībvalstu. Tāpēc šajā kontekstā jāveic Kopienas līmeņa pasākumi.

5.4. Proporcionalitātes princips

Priekšlikums atbilst proporcionalitātes principam. Komisija ir ierobežojusi tās priekšlikuma piemērojamību līdz jomām, kurās nepieciešami precīzi Kopienas noteikumi, un izvairās no tematiem, kurus labāk atstāt pašregulācijas pasākumu ziņā. Tas ir ierobežots līdz jomām, kurās nepieciešamība pēc Kopienas rīcības ir skaidra un plaši atzīta. Tāpēc tas ir proporcionāls sasniedzamajam mērķim un piemērots apstākļiem, kādos tas tiek veidots. Ja nenotiktu saskaņošana, pasažieriem labākajā gadījumā būtu atšķirīgas tiesības, bet ļaunākajā gadījumā vispār nekādas juridiskās aizsardzības. Turklāt viņiem būtu grūtības noskaidrot savas tiesības, lai kurp Eiropā viņi dotos, un tādējādi arī uzstāt uz šo tiesību ievērošanu.

5.5. Izpilde

Pasažieri un jo īpaši invalīdi un personas ar ierobežotām pārvietošanās spējām ir neaizsargātas, ja autobusu transporta uzņēmumi neizpilda savas saistības. Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām paredzēts, ka personas, kas apgalvo, ka dalībvalsts puse saskaņā ar ANO konvencijas noteikumiem izdarījusi pret tām pārkāpumu, var iesniegt ziņojumu. Tāpēc turpmākas EK regulas izstrāde nodrošinās efektīvāku vienotu juridisko aizsardzību visā ES. Būs nepieciešama stingra ierosinātās regulas noteikumu izpilde. Tāpēc Komisijas priekšlikumā iekļauts pants, kurā dalībvalstīm pieprasīts paredzēt sankcijas neatbilstības gadījumā un izraudzīt iestādes, kas atbildīgas par regulas izpildi un pasažieru sūdzību izskatīšanu. Šajos noteikumos ievērota tā pati pieeja, kas izvēlēta Eiropas Parlamenta un Padomes regulā par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos un regulā par invalīdu un personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām tiesībām, ceļojot ar gaisa transportu.

5.6. Eiropas Ekonomikas zona un Šveice

Priekšlikums par regulu attiecas uz Eiropas Ekonomikas zonu un tāpēc ir tai piemērojams. Priekšlikums attiecas arī uz Šveici.

5.7. Pašregulācija

Komisija apzinās, ka autobusu transporta uzņēmumi ir izstrādājuši virkni brīvprātīgu nolīgumu un citu pašregulācijas pasākumu, kas garantē pakalpojumu kvalitātes atbilstošu līmeni. Komisija joprojām atzinīgi vērtē šāda vieda pasākumus, kas papildina ierosinātās Kopienas iniciatīvas.

6. PRIEKŠLIKUMA NOTEIKUMI

I nodaļa

Šajā nodaļā iekļauti vispārīgi noteikumi attiecībā uz Regulas tematu, definīcijas un Regulas darbības joma. Priekšlikums attiecas uz autobusu transporta uzņēmumu atbildību, noteikumiem par nediskrimināciju un obligāto palīdzību invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām. Priekšlikumā arī noteikti autobusu transporta uzņēmumu pienākumi ceļojuma pārtraukšanas gadījumā, kā arī atbilstoši noteikumi, kas reglamentē sūdzību izskatīšanu un izpildi.

1. pants

Šajā pantā izklāstīts regulas temats.

2. pants

Šajā pantā izklāstīta regulas darbības joma.

3. pants

Šajā pantā sniegtas definīcijas.

4. pants

Šis pants attiecas uz pārvadājuma līguma noslēgšanas apliecinājumu un aizliedz diskriminējošu līguma noteikumu piedāvāšanu pasažieru valsts piederības vai pastāvīgās dzīvesvietas dēļ.

5. pants

Šis pants nosaka atteikšanās no saistību izpildes izslēgšanu attiecībā uz šajā priekšlikumā paredzētajām tiesībām.

II nodaļa

Šajā nodaļā iekļauti noteikumi attiecībā uz autobusu transporta uzņēmumu atbildību par pasažieriem un viņu bagāžu. Pasažieriem būs tiesības uz vienoti kompensāciju līmeņiem, un viņi varēs gūt labumu no saskaņotiem noteikumiem attiecībā uz autobusu transporta uzņēmumu atbildību. Uzņēmumu atbildība nav ierobežota. Turklāt noteiktos apstākļos, ja ir noticis nelaimes gadījums, transporta uzņēmumi nav tiesīgi apstrīdēt zaudējumus, kas nav sasnieguši noteiktu apmēru. Nelaimes gadījumā cietušajiem pasažieriem ir tiesības saņemt avansa maksājumus, lai risinātu finansiālās problēmas, kas viņiem vai viņu ģimenēm varētu rasties viņu nāves vai ievainojuma gadījumā. Šajā nodaļā arī paredzēti noteikumi attiecībā uz kompensācijām par nozaudētu vai bojātu bagāžu.

6. pants

Šajā pantā noteikta atbildība par pasažieru nāvi vai ievainojumiem.

7. pants

Šajā pantā paredzēti vispārīgi noteikumi attiecībā uz zaudējumiem.

8. pants

Šajā pantā noteikts autobusu transporta uzņēmumu pienākums izmaksāt avansa maksājumus, ja ir noticis nelaimes gadījums.

9. pants

Šajā pantā paredzēti noteikumi attiecībā uz kompensāciju par nozaudētu vai bojātu bagāžu.

III nodaļa

Šī nodaļa būtībā attiecas uz invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, kas izmanto šo transporta veidu. Šī pasažieru kategorija bieži vien nevar ceļot ar autobusu, jo šie pakalpojumi viņiem nav pieejami un autobusu transporta uzņēmumi nepiedāvā nepieciešamo palīdzību. Šī nodaļa koncentrējas uz šīm problēmām, aizliedzot jebkādu diskrimināciju invaliditātes vai ierobežotu pārvietošanās spēju dēļ attiecībā uz brauciena rezervēšanu un iekāpšanu transportlīdzeklī. Šie noteikumi neierobežo noteiktus izņēmumus un atkāpes, kas noteiktas tiesību aktos, jo īpaši tādas, kuru pamatā ir drošības apsvērumi.

Tās obligātās palīdzības darbības joma, kas sniedzama termināļos un transportlīdzekļos, norādīta I pielikumā. Šī palīdzība tiek sniegta bez maksas, ja pasažieris par tās nepieciešamību ir iepriekš informējis un ieradies terminālī noteiktajā laikā pirms paredzētās izbraukšanas. Autobusu transporta uzņēmumu un termināļu personālam jābūt atbilstošām zināšanām par palīdzības sniegšanu invalīdiem.

10. pants

Šajā pantā paredzēti noteikumi, lai nepieļautu pārvadāšanas atteikumu invaliditātes vai ierobežotu pārvietošanās spēju dēļ.

11. pants

Šis pants attiecas uz atkāpēm, īpašiem nosacījumiem un informāciju attiecībā uz noteikumiem, kas paredzēti šajā nodaļā.

12. pants

Šajā pantā paredzēti vispārīgi noteikumi par pieejamību invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām.

13. pants

Šajā pantā paredzētas tiesības uz palīdzību invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām.

14. pants

Šajā pantā paredzēti noteikumi par palīdzības sniegšanu termināļos.

15. pants

Šis pants attiecas uz palīdzības sniegšanu transportlīdzeklī.

16. pants

Šajā pantā noteikti apstākļi, kādos tiek sniegta palīdzība.

17. pants

Šajā pantā noteikts, kā autobusu transporta uzņēmumi vai biļešu pārdevēji nosūta trešām personām paziņojumus par to, ka invalīdiem vai personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām ir vajadzība pēc palīdzības.

18. pants

Šajā pantā noteikts pienākums nodrošināt personālam pienācīgu apmācību attiecībā uz jautājumiem, kas saistīti ar invaliditāti.

19. pants

Šajā pantā paredzēti vispārīgi noteikumi attiecībā uz kompensāciju par nozaudētām vai bojātām pārvietošanās palīgierīcēm.

IV nodaļa

Šī nodaļa attiecas uz autobusu transporta uzņēmumu pienākumiem pārtrauktu ceļojumu gadījumā, kad ir atcelta pakalpojuma sniegšana vai tā kavējas. Jo īpaši gadījumos, kad brauciens tiek atcelts, un regulāriem braucieniem, kas ilgst vismaz trīs stundas, izbraukšana kavējas par vairāk nekā divām stundām, uzņēmumam ir pienākums nodrošināt atbilstošus alternatīvus pakalpojumus salīdzināmos termiņos vai, ja tas nav iespējams, sniegt pasažieriem informāciju par citiem pieejamajiem pakalpojumiem. Ja uzņēmumi neizpilda šo prasību, tiem jāizmaksā kompensācija 50 % apmērā no biļetes cenas. Visos gadījumos pasažieriem ir tiesības uz informāciju par braucienu.

20. pants

Šajā pantā paredzēti vispārīgi noteikumi attiecībā uz atbildību par brauciena atcelšanu un ilgstošu kavēšanos. Tajā noteikta tiesību uz informāciju darbības joma, maršruta maiņa un/vai atlīdzināšana, kā arī kompensācija brauciena atcelšanas vai ilgstošas kavēšanās gadījumā.

21. pants

Šajā pantā noteiktas tiesības uz informāciju par braucienu.

22. pants

Šajā pantā sagatavota augsne turpmākas kompensācijas piedziņai.

23. pants

Šajā pantā izvirzīts pienākums autobusu transporta uzņēmumiem sadarboties, lai pieņemtu pasākumus pasažieru tiesību nostiprināšanai un pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai.

V nodaļa

Šajā nodaļā noteikts pienākums autobusu transporta uzņēmumiem izveidot iekšējas sūdzību izskatīšanas procedūras. Pasažieru sūdzību izskatīšanai jānorit stingros termiņos. Pienākums informēt pasažierus par viņu tiesībām ir uzņēmumu un termināļu pārvaldes iestāžu ziņā.

24. pants

Šis pants attiecas uz informāciju, kuru autobusu transporta uzņēmumi un termināļu pārvaldes iestādes sniedz pasažieriem par braucienu.

25. pants

Šajā pantā autobusu transporta uzņēmumiem un termināļu pārvaldes iestādēm noteikts pienākums sniegt pasažieriem informāciju par viņu tiesībām saskaņā ar šo regulu.

26. pants

Šajā pantā paredzēti noteikumi attiecībā uz sūdzību izskatīšanas procedūru

VI nodaļa

Šī nodaļa paredz izpildes noteikumus un atbilstošo iestāžu sistēmu. Dalībvalstīm jānorīko to izpildiestādes, kurām pasažieri var iesniegt sūdzības par iespējamām savu tiesību pārkāpumiem saskaņā ar šo regulu. Šīm izpildiestādēm ir savstarpēji jāsadarbojas. Turklāt dalībvalstīm jāsigatavo noteikumi par preventīviem sodiem saistībā ar pasažieru tiesību neievērošanu.

27. pants

Šis pants attiecas uz šīs regulas izpildi, tostarp arī uz dalībvalstu izpildiestāžu izveidi.

28. pants

Šajā pantā izpildiestādēm noteikts pienākums publicēt gada pārskatus par to darbībām.

29. pants

Šajā pantā noteikts dalībvalstu izpildiestāžu sadarbības princips.

30. pants

Šis pants attiecas uz sodiem, ko piemēro dalībvalstis.

VII nodaļa

Šis pants paredz, ka Komisijai jāziņo Padomei un Parlamentam par Regulas darbību trīs gadus pēc tās stāšanās spēkā. Regula stāsies spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas ES *Oficiālajā Vēstnesī* un tiks piemērota pēc gada kopš šī datuma.

31. pants

Šajā pantā noteikti Komisijas pienākumi ziņot.

32. pants

Šis pants attiecas uz grozījumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 2006/2004 par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā.

33. pants

Šajā pantā noteikts Regulas spēkā stāšanās datums.

I pielikums

Šajā pielikumā noteikta darbības joma palīdzībai, ko piedāvā invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām a) termināļos un b) autobusus.

II pielikums

Šis pielikums attiecas uz to, kādam būtu jābūt invaliditātes jautājumiem veltīto apmācību saturam.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA

par autobusu pasažieru tiesībām un par grozījumiem Regulā (EK) Nr. 2006/2004 par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 71. panta 1. punktu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu¹⁷,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu¹⁸,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu¹⁹,

saskaņā ar Līguma 251. pantā paredzēto procedūru,

tā kā:

- (1) Kopienas rīcībai autobusu pārvadājumu jomā cita starpā būtu jābūt vērstai uz pasažieru augsta līmeņa aizsardzības nodrošināšanu, kas salīdzināma ar citos pārvadājumu veidos un galamērķos piemērojamo. Turklāt ir jāņem vērā vispārējās patērētāju aizsardzības prasības.
- (2) Ņemot vērā to, ka autobusu pasažieris ir pārvadājuma līguma vājākā puse, pasažieru tiesības šajā ziņā būtu jāaizsargā neatkarīgi no viņu valsts piederības vai pastāvīgās dzīvesvietas Kopienā.
- (3) Ja notiek nelaimes gadījumi, kuru rezultātā iestājas nāve vai tiek gūti ievainojumi, uz pasažieriem būtu jāattiecina noteikumi par atbildību, kas ir salīdzināmi ar citos pārvadājumu veidos piemērojamajiem.
- (4) Pasažieriem jābūt tiesīgiem uz avansa maksājumiem, lai pēc nelaimes gadījuma apmierinātu viņu tūlītējās finansiālās vajadzības.

¹⁷

¹⁸

¹⁹ OV C [...], [...], [...] lpp.

- (5) Autobusu transporta uzņēmumiem būtu jāuzņemas atbildība par pasažieru bagāžas nozaudēšanu vai bojājumiem ar noteikumiem, kas salīdzināmi ar citos pārvadājumu veidos piemērojamajiem.
- (6) Autobusu pasažieriem paredzētajiem pakalpojumiem būtu jāsniedz labums pilsoņiem kopumā. Tāpēc invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām neatkarīgi no tā, vai tās iestājušās invaliditātes, vecuma vai jebkāda cita faktora dēļ, jābūt tādām iespējām izmantot autobusu pārvadājumu pakalpojumus, kas salīdzināmas ar citiem pilsoņiem piemērojamām. Invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām ir tādas pašas tiesības uz pārvietošanās brīvību, izvēles brīvību un nediskrimināciju kā visiem citiem pilsoņiem.
- (7) Ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām 9. pantu un ar mērķi nodrošināt invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām iespējas pārvietoties ar autobusu, kas salīdzināmas ar citiem pilsoņiem nodrošinātajām, jāizveido noteikumi par nediskrimināciju un palīdzību brauciena laikā. Tāpēc šīm personām jāatļauj pārvietoties ar autobusu un tām nedrīkst liegt transportu viņu invaliditātes vai ierobežoto pārvietošanās spēju dēļ, izņemot, ja ir piemērojami iemesli, kuru pamatā ir drošības apsvērumi un tiesību aktu noteikumi. Tām piemērojamas tiesības uz palīdzību autobusu termināļos un transportlīdzekļos, tostarp iekāpjot un izkāpjot. Sociālās integrācijas interesēs šīm personām vajadzētu saņemt palīdzību bez papildu samaksas. Autobusu transporta uzņēmumiem būtu jāizveido noteikumi attiecībā uz pieejamību, vēlams, izmantojot Eiropas Standartizācijas sistēmu.
- (8) Lemjot par jaunu termināļu projektēšanu un veicot ievērojamu renovāciju, pārvaldes iestādēm vajadzētu iespēju robežās ņemt vērā invalīdu un personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām vajadzības. Jebkurā gadījumā autobusu termināļu pārvaldes iestādēm vajadzētu izveidot punktus, kur šādas personas var ziņot par savu ierašanos un nepieciešamību pēc palīdzības.
- (9) Autobusu pasažieru tiesībās būtu jāietilpst informācijas saņemšanai attiecībā uz pakalpojumu pirms brauciena un tā laikā. Visai būtiskajai informācijai, kas tiek sniegta autobusu pasažieriem, vajadzētu tikt nodrošinātai arī alternatīvos formātos, kas pieejami invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām.
- (10) Šī regula neierobežo autobusu transporta uzņēmumu tiesības pieprasīt kompensāciju no kādas personas, tostarp trešām personām, saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem.
- (11) Ir jāmazina neērtības, kas pasažieriem rodas brauciena atcelšanas vai ilgstošas kavēšanās dēļ. Tāpēc pasažieriem jānodrošina pietiekama aprūpe un informācija. Pasažieriem jābūt iespējai braucienu atcelt, saņemot atlīdzību par biļetēm, doties braucienā ar mainītu maršrutu ar viņus apmierinošiem nosacījumiem vai saņemt informāciju par alternatīviem pārvadājumu pakalpojumiem. Ja autobusu transporta uzņēmums nenodrošina pasažieriem nepieciešamo palīdzību, pasažieriem jābūt tiesībām saņemt finansiālu kompensāciju.
- (12) Autobusu transporta uzņēmumiem jāsadarbojas, lai pieņemtu valsts un Eiropas līmeņa pasākumus pasažieriem sniegtās aprūpes un palīdzības uzlabošanai, kad brauciens ir pārtraukts un jo īpaši ilgstošas kavēšanās gadījumā.

- (13) Šī regula neietekmē pasažieru tiesības, ko nosaka Direktīva 90/314/EEK par kompleksiem ceļojumiem, kompleksām brīvdienām un kompleksām ekskursijām²⁰. Gadījumos, kad ceļojuma kompleksu atceļ tādu iemeslu dēļ, kas nav saistīti ar autobusu pārvadājumu pakalpojuma atcelšanu, šo regulu nepiemēro.
- (14) Pasažieri pilnībā jāinformē par viņu tiesībām, kas noteiktas šajā regulā, lai viņi tās varētu efektīvi izmantot.
- (15) Pasažieriem jābūt iespējām izmantot viņu tiesības ar atbilstošu sūdzību iesniegšanas procedūru palīdzību, ko ieviesuši autobusu transporta uzņēmumi, vai, ja nepieciešams, iesniedzot sūdzības iestādei vai iestādēm, ko šim nolūkam norīkojusi attiecīgā dalībvalsts.
- (16) Dalībvalstīm jānodrošina un jāuzrauga autobusu transporta uzņēmumu vispārējā atbilstība šai regulai un jāizraugās piemērota iestāde šādu izpildes funkciju veikšanai. Minētajai uzraudzībai nav jāietekmē pasažieru tiesības vērsties tiesā ar prasību saņemt likumīgu atlīdzību saskaņā ar attiecīgās valsts procedūrām.
- (17) Dalībvalstīm jānosaka sodi, kas piemērojami šīs regulas noteikumu pārkāpumu gadījumā, un jānodrošina šo sodu piemērošana. Šiem sodiem vajadzētu būt iedarbīgiem, samērīgiem un preventīviem.
- (18) Šajā regulā noteiktos pienākumus, proti, nodrošināt autobusu pārvadājumos visās dalībvalstīs augstu un līdzvērtīgu pasažieru aizsardzības un palīdzības līmeni, dalībvalstis nevar pietiekamā mērā veikt atsevišķi, tāpēc to ievērojamās starptautiskās dimensijas dēļ tie labāk veicami Kopienas līmenī, Kopiena var pieņemt pasākumus atbilstoši subsidiaritātes principam, kas noteikts Līguma 5. pantā. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šī regula nosaka tikai to, kas ir vajadzīgs šo mērķu sasniegšanai.
- (19) Šai regulai nevajadzētu ierobežot noteikumus, kas paredzēti Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīvā 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti²¹.
- (20) Šīs regulas izpildei jānotiek, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 27. oktobra Regulu (EK) Nr. 2006/2004 par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā (Regula par sadarbību patērētāju tiesību aizsardzības jomā)²². Tādēļ šī regula attiecīgi jāgroza.
- (21) Šī regula respektē pamattiesības un ievēro principus, kas jo īpaši ir atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā,

²⁰ OV L 158, 23.6.1990., 59. lpp.

²¹ OV L 281, 23.11.1995., 31. lpp.

²² OV L 364, 9.12.2004., 1. lpp.

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

I nodaļa **Vispārīgi noteikumi**

1. pants

Temats

Ar šo regulu paredz noteikumus par

- (1) pasažieru nediskrimināciju attiecībā uz nosacījumiem, ar kuriem saskaņā autobusu transporta uzņēmums nodrošina pārvadājumu;
- (2) autobusu transporta uzņēmumu atbildību par pasažieru nāvi vai ievainojumiem nelaimes gadījumos un viņu bagāžas nozaudēšanu vai bojājumiem;
- (3) invalīdu un personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām, kas pārvietojas ar autobusu, nediskriminēšanu un viņiem sniedzamo obligāto palīdzību;
- (4) autobusu transporta uzņēmumu pienākumus pret pasažieriem brauciena atcelšanas vai kavēšanās gadījumā;
- (5) minimālo informāciju, kas jāsniedz pasažieriem;
- (6) sūdzību izskatīšanu;
- (7) pasažieru tiesību izpildi.

2. pants

Darbības joma

1. Šī regula ir spēkā attiecībā uz pasažieru pārvadājumiem, kurus kā regulārus pakalpojumus nodrošina autobusu transporta uzņēmumi.
2. Dalībvalstis var atbrīvot no šīs regulas noteikumiem pilsētas, piepilsētas un reģionālo transportu, uz ko attiecas dalībvalstu līgumi par sabiedriskajiem pakalpojumiem, ja šādi līgumi nodrošina tādu pasažieru tiesību līmeni, kāds paredzēts šajā regulā.
3. Attiecībā uz neregulārajiem pakalpojumiem piemēro tikai II nodaļu.

3. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- (1) “autobusu transporta uzņēmums” ir transporta uzņēmums, kam tā reģistrācijas valstī ir atļauts veikt pārvadājumus ar autobusu saskaņā ar valsts tiesību aktos paredzētajiem tirgus pieejamības nosacījumiem, un transporta uzņēmums, kuram ir derīga Kopienas

licence, kas izdota atbilstoši Padomes Regulai (EEK) Nr. 684/92, lai veiktu starptautiskus pasažieru pārvadājumu pakalpojumus;

- (2) “neregulāri pakalpojumi” ir pakalpojumi Regulas (EEK) Nr. 684/92 2. panta 3. punkta izpratnē;
- (3) “regulāri pakalpojumi” ir pakalpojumi Regulas (EEK) Nr. 684/92 2. panta 1. punkta izpratnē;
- (4) “pārvadājuma līgums” ir līgums par pārvadājumu veikšanu, kuru autobusu transporta uzņēmums vai tā pilnvarots biļešu pārdevējs un pasažieris noslēdz par viena vai vairāku pārvadājumu pakalpojumu sniegšanu;
- (5) “biļete” ir derīgs dokuments, kas dod tiesības saņemt pārvadājuma pakalpojumu, vai līdzīgs neizdrukāts dokuments, tostarp elektroniskā formā, un ko izdevis vai apstiprinājis autobusu transporta uzņēmums vai tā pilnvarots biļešu pārdevējs;
- (6) “biļešu pārdevējs” ir jebkurš autobusu pārvadājumu pakalpojumu mazumtirgotājs, kas noslēdz pārvadājuma līgumus un pārdod biļetes vai nu autobusu transporta uzņēmumu vārdā, vai pats savā vārdā;
- (7) “ceļojuma rīkotājs” ir organizētājs vai mazumtirgotājs Direktīvas 90/314/EEK 2. panta 2. un 3. punkta izpratnē;
- (8) “invalids” vai “persona ar ierobežotām pārvietošanās spējām” ir ikviena persona, kuras pārvietošanās spējas, izmantojot transportlīdzekļus, ir ierobežotas kādu fizisku (sensorisku vai kustību, pastāvīgu vai pagaidu) traucējumu, garīgu traucējumu vai jebkādu citu invaliditātes iemeslu dēļ, vai vecuma dēļ, un kuras stāvoklis prasa īpašu uzmanību un visiem pasažieriem pieejamo pakalpojumu pielāgojumus šīs personas vajadzībām;
- (9) “rezervācija” ir atļauja papīra vai elektroniskā formā, kas dod tiesības tikt pārvadātam saskaņā ar iepriekš apstiprinātu personalizētu pārvadāšanas vienošanos;
- (10) “termināļa pārvaldes iestāde” ir dalībvalsts organizatoriska vienība, kas atbild par autobusu termināļa pārvaldi;
- (11) “atcelšana” ir tāda pakalpojuma nesniegšana, kurš bijis iepriekš paredzēts un kuru rezervējis vismaz viens pasažieris;
- (12) “kavējums” ir starpība starp publicētajā autobusu sarakstā norādīto pasažiera izbraukšanas vai ierašanās laiku un viņa faktisko vai paredzēto izbraukšanas vai ierašanās laiku.

4. pants

Pārvadājuma līgums un nediskriminējoši līguma noteikumi

1. Autobusu transporta uzņēmumi nodrošina pasažieriem pārvadājuma līguma noslēgšanas apliecinājumu, izsniedzot vienu vai vairākas biļetes. Līdz nav pierādīts pretējais, biļete apliecina līguma noslēgšanu un tādējādi piešķir šajā regulā paredzētās tiesības.

2. Neierobežojot sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju pienākumus nodrošināt sociālos tarifus, līguma noteikumus, ko piemēro autobusu transporta uzņēmumi vai biļešu pārdevēji, piedāvā plašākai sabiedrībai bez jebkādas diskriminācijas gala patērētāju valsts piederības vai pastāvīgās dzīvesvietas dēļ vai autobusu transporta uzņēmuma vai biļešu pārdevēja reģistrācijas vietas Kopienā dēļ.

5. pants

Atteikšanās no saistību izpildes izslēgšana

1. Šajā regulā noteiktās saistības nedrīkst ierobežot vai atcelt, cita starpā paredzot atkāpi vai ierobežojošu noteikumu pārvadājuma līgumā.
2. Autobusu transporta uzņēmumi var piedāvāt pasažieriem izdevīgākus līguma nosacījumus nekā tie, kas noteikti šajā regulā.

II nodaļa

Autobusu transporta uzņēmumu atbildība attiecībā uz pasažieriem un viņu bagāžu

6. pants

Atbildība pasažieru ievainojumu vai nāves gadījumā

1. Saskaņā ar šo nodaļu autobusu transporta uzņēmumi ir atbildīgi par zaudējumiem vai bojājumiem, ko izraisījuši pasažiera nāve, viņam radīts miesas bojājums vai garīgs kaitējums, ko nodarījuši nelaimes gadījumi, kas notikuši autobusu transporta pakalpojumu darbības rezultātā un laikā, kad pasažieris atradies transportlīdzeklī, kā arī iekāpšanas un izkāpšanas laikā.
2. Autobusu transporta uzņēmumu atbildībai par kaitējumu nav piemērojami nekādi finansiāli ierobežojumi neatkarīgi no tā, vai tie noteikti likumā, konvencijā vai līgumā.
3. Autobusu transporta uzņēmums neizslēdz un neierobežo tā atbildību par jebkādiem kaitējumiem līdz EUR 220 000 apmērā, pierādot, ka tas veicis nepieciešamos piesardzības pasākumus atbilstoši 4. punkta a) apakšpunktam.
4. Autobusu transporta uzņēmums atbilstoši 1. punktam nav atbildīgs:
 - (a) ja nelaimes gadījumu izraisījuši apstākļi, kas nav saistīti ar autobusu transporta pakalpojumu darbību un no kura autobusu transporta uzņēmums nebūtu varējis izvairīties, neraugoties uz to, ka tas gadījuma attiecīgajos apstākļos veicis nepieciešamos piesardzības pasākumus, un kura sekas tas nav spējis novērst;
 - (b) ciktāl nelaimes gadījumā vainojams pats pasažieris, vai tas noticis tā nolaidības rezultātā.
5. Nekas šajā regulā

- (a) nenorāda, ka autobusu transporta uzņēmums būtu vienīgā puse, kas atbildīga par kaitējuma atlīdzināšanu; un
- (b) neierobežo jebkādas autobusu transporta uzņēmuma tiesības pieprasīt atlīdzinājumu no jebkuras citas puses atbilstoši dalībvalstī piemērojamajiem tiesību aktiem.

7. pants
Kaitējuma atlīdzināšana

1. Pasažiera nāves gadījumā atbildība par kaitējuma atlīdzināšanu, ko paredz 6. pants, ietver
 - (a) jebkādas radušās izmaksas pēc nāves, jo īpaši mirušā pārvešanas izmaksas un bērnu izdevumus;
 - (b) ja nāve neiestājas uzreiz — atlīdzināšanu, kas paredzēta šī panta 2. punktā.
2. Ja pasažierim radušies miesas bojājumi vai nodarīts jebkāds cits fizisks vai garīgs kaitējums, kaitējuma atlīdzināšana ietver
 - (a) jebkādas radušās izmaksas, jo īpaši tās, kas radušās ārstēšanas un pārvešanas gaitā;
 - (b) kompensāciju par finansiālajiem zaudējumiem, kas radušies pilnīgas vai daļējas darba nespējas vai pieaugušu vajadzību dēļ.
3. Ja pasažiera nāves gadījumā persona, kuru šim pasažierim bija vai būtu bijis juridisks pienākums uzturēt, zaudē atbalstu, tad arī minētajai personai ir jāatlīdzina par kaitējumu.

8. pants
Avansa maksājumi

1. Pasažieru nāves, miesas bojājuma vai jebkāda cita pasažieriem nodarīta fiziska vai garīga kaitējuma gadījumā, ko izraisījis nelaimes gadījums, kas noticis autobusu transporta pakalpojumu darbības dēļ, autobusu transporta uzņēmums bez kavēšanās un ne vēlāk kā piecpadsmit dienu laikā pēc uz kompensāciju tiesīgās fiziskās personas identitātes noskaidrošanas izmaksā tādus avansa maksājumus, kādi nepieciešami, lai apmierinātu tūlītējās finansiālās vajadzības, pamatojoties uz proporcionalitāti nodarītajam kaitējumam.
2. Neierobežojot 1. punkta noteikumus, nāves gadījumā avansa maksājums nav mazāks kā EUR 21 000 par vienu pasažieri.
3. Avanss nenožīmē atbildības atzīšanu, un to var atskaitīt no summām, ko izmaksā vēlāk saskaņā ar šo regulu, bet avanss nav jāatlīdzina, izņemot gadījumus, kad kaitējums ticis nodarīts pasažiera nolaidības vai vainas dēļ, vai ja avansu saņēmusī persona nav tā persona, kura ir tiesīga saņemt kompensāciju.

9. pants
Atbildība par nozaudētu vai bojātu bagāžu

1. Autobusu transporta uzņēmumi ir atbildīgi par tiem uzticētās bagāžas nozaudēšanu vai bojājumiem. Maksimālā kompensācija ir EUR 1800 par vienu pasažieri.
2. Autobusu transporta uzņēmumu sniegtu pakalpojumu darbības rezultātā notikušā negadījumā autobusu transporta uzņēmums ir atbildīgs par pasažiera rokas bagāžā esošo vai līdzīgu paņemto personiskās lietošanas priekšmetu nozaudēšanu vai bojājumiem. Maksimālā kompensācija ir EUR 1300.
3. Ja autobusu transporta uzņēmums pierāda, ka kaitējums nodarīts vai veicināts pasažiera vainas vai nolaidības dēļ, autobusu transporta uzņēmums tiek pilnībā vai daļēji atbrīvots no atbildības pret kompensācijas prasītāju tādā mērā, kādā šī vaina vai nolaidība izraisījusi vai veicinājusi kaitējumu.

III nodaļa
Invalīdu un personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām tiesības

10. pants
Pārvadāšanas atteikuma novēršana

1. Autobusu transporta uzņēmumi, to biļešu pārdevēji un ceļojuma rīkotāji neatsaka personām to invaliditātes vai ierobežotu pārvietošanās spēju dēļ
 - (a) pieņemt transporta pakalpojuma rezervāciju vai izsniegt biļeti braucienam, uz kuru attiecas šī regula;
 - (b) uzņemt transportlīdzeklī invalīdu vai personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām, ja šai personai ir derīga biļete vai rezervācija.
2. Invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām rezervācijas un biļetes piedāvā, nepieprasot papildu samaksu.

11. pants
Atkāpes un īpaši apstākļi

1. Neraugoties uz 10. panta noteikumiem, autobusu transporta uzņēmumi vai to biļešu pārdevēji, vai ceļojuma rīkotāji var personas invaliditātes vai ierobežoto pārvietošanās spēju dēļ atteikties veikt rezervāciju, izsniegt biļeti vai uzņemt transportlīdzeklī invalīdu vai personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām,
 - (a) lai pildītu piemērojamās drošības prasības, ko paredz starptautiski, Kopienas vai dalībvalstu tiesību akti, vai lai pildītu drošības prasības, ko noteikusi iestāde, kas attiecīgajam autobusu transporta uzņēmumam izdevusi darbības atļauju,

- (b) gadījumos, kad transportlīdzekļa izmēra dēļ invalīda vai personas ar ierobežotām pārvietošanās spējām uzņemšana vai pārvadāšana ir fiziski neiespējama.

Atsakoties pieņemt rezervāciju pirmās daļas a) vai b) apakšpunktā minēto iemeslu dēļ, pārvadātāji, biļešu pārdevēji vai ceļojumu rīkotāji pēc iespējas cenšas, lai attiecīgajai personai piedāvātu pieņemamu alternatīvu.

2. Invalīdam vai personai ar ierobežotām pārvietošanās spējām, kurai atteikta uzņemšana transportlīdzeklī tās invaliditātes vai ierobežoto pārvietošanās spēju dēļ, piedāvā tiesības uz atlīdzinājumu un atbilstošus alternatīvus transporta pakalpojumus braucienam līdz galamērķim salīdzināmā termiņā.
3. Saskaņā ar noteikumiem, kas atbilst 1. punkta a) apakšpunktā minētajiem, autobusu transporta uzņēmumi, biļešu pārdevēji vai ceļojumu rīkotāji var pieprasīt, lai invalīdus vai personas ar ierobežotām pārvietošanās spējām pavadā kāda cita persona, kura spēj sniegt šim invalīdam vai personai ar ierobežotām pārvietošanās spējām nepieciešamo palīdzību.
4. Ja autobusu transporta uzņēmums vai biļešu pārdevēji, vai ceļojuma rīkotājs piemēro 1. punktā noteikto atkāpi, tie nekavējoties informē invalīdu vai personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām par iemesliem vai pēc pieprasījuma informē to rakstveidā piecu dienu laikā pēc atteikuma veikt rezervāciju.

12. pants

Pieejamība un informācija

1. Autobusu transporta uzņēmumi ar invalīdu un personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām organizāciju pārstāvju un 27. pantā minēto izpildiestāžu aktīvu līdzdalību izveido nediskriminējošus pieejamības noteikumus attiecībā uz invalīdu un personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām pārvadāšanu, lai nodrošinātu atbilstību piemērojamām drošības prasībām. Šajos noteikumos ietilpst visu attiecīgā autobusu pārvadājumu pakalpojuma piekļuves nosacījumi, tostarp attiecībā uz ekspluatēto transportlīdzekļu pieejamību un aprīkojumu autobusā.
2. Šā panta 1. punktā paredzētos noteikumus autobusu transporta uzņēmumi vai biļešu pārdevēji dara publiski pieejamus vismaz rezervācijas brīdī, pienācīgā veidā un tajā pašā valodā, kurā parasti sniedz informāciju pasažieriem. Sniedzot minēto informāciju, īpaša uzmanība jāvelta invalīdu un personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām vajadzībām.
3. Pēc pieprasījuma autobusu pārvadājumu uzņēmumi dara pieejamus starptautiskos, Kopienas vai valsts tiesību aktus, kas nosaka drošības prasības, uz kurām balstīti nediskriminējošas piekļuves noteikumi.
4. Ceļojumu rīkotāji dara pieejamus 1. punktā minētos noteikumus, kurus piemēro braucieniem, kas ietilpst to organizētajos, pārdotajos vai pārdošanai piedāvātajos kompleksajos ceļojumos, kompleksajās brīvdienās un kompleksajās ekskursijās.
5. Autobusu transporta uzņēmumi, to biļešu pārdevēji un ceļojuma rīkotāji nodrošina, lai invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām piemērotā un

pieejamā formātā būtu piekļuve visai atbilstošajai informācijai attiecībā uz pārvadāšanas apstākļiem, informācijai par braucienu un informācijai par pakalpojumu pieejamību, tostarp tiešsaistes rezervācijai un informācijai.

13. pants Tiesības uz palīdzību

1. Termināļu pārvaldes iestādes un autobusu transporta uzņēmumi nodrošina invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām atbilstošu bezmaksas palīdzību, kā noteikts I pielikumā, pirms brauciena, tā laikā un pēc brauciena.
2. Termināļu pārvaldes iestādes un autobusu transporta uzņēmumi var palīdzību sniegt paši, vai arī var noslēgt līgumu ar vienu vai vairākām personām par šādas palīdzības nodrošināšanu. Tie šādu līgumu vai līgumus var noslēgt pēc pašu iniciatīvas vai pēc pieprasījuma.

Ja termināļu pārvaldes iestādes un autobusu transporta uzņēmumi slēdz līgumu ar vienu vai vairākām personām par palīdzības nodrošināšanu, termināļu pārvaldes iestādes un autobusu transporta uzņēmumi joprojām saglabā savu atbildību par palīdzības sniegšanu.

3. Šīs nodaļas noteikumi neliedz termināļu pārvaldes iestādēm un autobusu transporta uzņēmumiem sniegt palīdzību, pamatojoties uz augstākiem standartiem nekā I pielikumā noteiktie, kā arī sniegt citus pakalpojumus papildus I pielikumā noteiktajiem.

14. pants Tiesības uz palīdzību termināļos

1. Ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc šīs regulas stāšanās spēkā dalībvalstis izraugās autobusu termināļus, kur būtu jāsniedz atbalsts invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt piekļuvi pakalpojumiem vairumā ģeogrāfisko atrašanās vietu. Dalībvalstis par to informē Komisiju.
2. Dalībvalsts atbilstoši 1. punktam izraudzītā termināļa pārvaldes iestāde ir atbildīga par atbalsta nodrošināšanu, kas precizēts I pielikuma a) daļā, bez papildu samaksas invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, ja šīs personas izpilda 16. pantā paredzētos nosacījumus.

15. pants Tiesības uz palīdzību autobusā

Autobusu transporta uzņēmumi invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām autobusus, kā arī iekāpjot tajos un izkāpjot no tiem, bez maksas sniedz vismaz to palīdzību, kas noteikta I pielikuma b) daļā, ja šīs personas izpilda 16. pantā paredzētos nosacījumus.

16. pants
Nosacījumi, ar kādiem tiek sniegta palīdzība

1. Autobusu transporta uzņēmumi, termināļu pārvaldes iestādes, biļešu pārdevēji un ceļojuma rīkotāji sadarbojas, lai sniegtu palīdzību invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, ja par šo personu vajadzību pēc palīdzības autobusu transporta uzņēmumiem, termināļu pārvaldes iestādēm, biļešu pārdevējiem un ceļojuma rīkotājiem ir paziņots vismaz 48 stundas, pirms palīdzība ir nepieciešama.
2. Autobusu transporta uzņēmumi, biļešu pārdevēji un ceļojuma rīkotāji veic visus nepieciešamos pasākumus, lai vienkāršotu veidu, kā saņemt invalīda vai personas ar ierobežotām pārvietošanās spējām veikto paziņojumu par vajadzību pēc palīdzības. Šis pienākums attiecas uz visiem to tirdzniecības punktiem, tostarp pārdošanu pa telefonu un pārdošanu internetā.
3. Ja nav nosūtīts 1. punktā paredzētais paziņojums, autobusu transporta uzņēmumi, termināļu pārvaldes iestādes, biļešu pārdevēji vai ceļojuma rīkotāji pieliek visas atbilstošās pūles, lai nodrošinātu palīdzību tā, lai invalīds vai persona ar ierobežotām pārvietošanās spējām varētu iekāpt izbraucošajā transportlīdzeklī, mainīt to uz atbilstošu transportlīdzekli vai izkāpt no atbraukušā transportlīdzekļa, braucienam ar kuru šī persona ir iegādājusies biļeti.
4. Palīdzība tiek sniegta ar nosacījumu, ka attiecīgā persona ierodas noteiktajā punktā:
 - laikā, ko iepriekš norādījis autobusu transporta uzņēmums, kas ir ne agrāk kā 60 minūtes pirms publicētā izbraukšanas laika; vai,
 - ja laiks nav norādīts, — ne vēlāk kā 30 minūtes pirms publicētā izbraukšanas laika.
5. Dalībvalsts atbilstoši 14. panta 1. punktam izraudzītā termināļa pārvaldes iestāde, ņemot vērā vietējos apstākļus un neierobežojot citu personu pilnvaras attiecībā uz teritorijām, kas atrodas ārpus termināļa teritorijas, izraugās ierašanās un izbraukšanas punktus terminālī vai vietās, kas ir termināļa pārvaldes iestādes tiešā pārziņā, gan termināļa ēkā, gan ārpus tās, kuros invalīdi un personas ar ierobežotām pārvietošanās spējām var paziņot par savu ierašanos un pieprasīt palīdzību.
6. Punktus, kas minēti 5. pantā, skaidri atzīmē, un tajos pieejamā formātā piedāvā pamatinformāciju par termināli un sniegto palīdzību.

17. pants
Informācijas nosūtīšana trešai personai

1. Ja par palīdzības sniegšanu ir noslēgts apakšlīgums un ja autobusu transporta uzņēmums, biļešu pārdevējs vai ceļojumu rīkotājs vismaz 48 stundas pirms publicētā izbraukšanas laika saņem paziņojumu par vajadzību pēc palīdzības, tad šis uzņēmums, biļešu pārdevējs vai ceļojumu rīkotājs vismaz 36 stundas pirms publicētā izbraukšanas laika attiecīgo informāciju nosūta minētajam apakšuzņēmējam.

2. Ja par palīdzības sniegšanu ir noslēgts apakšlīgums un ja autobusu transporta uzņēmums, biļešu pārdevējs vai ceļojumu rīkotājs vismaz 48 stundas pirms publicētā izbraukšanas laika paziņojumu par vajadzību pēc palīdzības nesaņem, tad šis pārvadātājs, biļešu pārdevējs vai ceļojumu rīkotājs nekavējoties par to ziņo apakšuzņēmējam.

*18. pants
Apmācība*

Autobusu transporta uzņēmumi

- (a) nodrošina, lai visam to personālam, tostarp apakšuzņēmēju nodarbinātajam personālam, kas sniedz tiešu palīdzību invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, būtu zināšanas par to, kā apmierināt to personu vajadzības, kurām ir dažāda veida invaliditāte vai kustību traucējumi;
- (b) nodrošina visam to personālam, kas tieši strādā ar pasažieriem, apmācību par palīdzību invalīdiem un informētību par invaliditātes jautājumiem, kā aprakstīts II pielikumā;
- (c) pieņemot darbā jaunus darbiniekus, nodrošina viņiem invaliditātes jautājumiem veltītu apmācību un vajadzības gadījumā nodrošina personālam zināšanu pilnveidošanas apmācību kursus.

*19. pants
Kompensācija attiecībā uz ratiņkrēsliem un pārvietošanās palīgierīcēm*

1. Ja ratiņkrēslus vai citas pārvietošanās palīgierīces vai to daļas, ar tiem rīkojoties terminālī vai pārvadājot autobusā, nozaudē vai sabojā, tad pasažierim, kam pieder šis aprīkojums, ir tiesības saņemt kompensāciju no autobusu transporta uzņēmuma vai termināļa pārvaldes iestādes atkarā no tā, kas bijis atbildīgs par aprīkojumu tā nozaudēšanas vai sabojāšanas laikā.

Vajadzības gadījumā ir jādara viss, lai nekavējoties sagādātu rezerves aprīkojumu.

2. Saskaņā ar šo pantu izmaksājamajai kompensācijai maksimālā summa nav noteikta.

IV nodaļa
**Autobusu transporta uzņēmumu pienākumi pārtraukta brauciena
gadījumā**

*20. pants
Atbildība atcelšanas un ilgstošas kavēšanās gadījumā*

Autobusu transporta uzņēmumi ir atbildīgi par braucienu atcelšanu un, ja brauciena paredzētais ilgums pārsniedz trīs stundas, izbraukšanas kavēšanos par vairāk nekā divām stundām. Šādos gadījumos iesaistītajiem pasažieriem vismaz

- (a) jāpiedāvā alternatīvi transporta pakalpojumi ar atbilstošiem nosacījumiem vai, ja tas ir nepraktiski, jāinformē pasažieri par atbilstošiem alternatīviem transporta pakalpojumiem, ko piedāvā citi pārvadājumu operatori;
- (b) jāatlīdzina biļetes cena, izņemot gadījumus, kad pasažieri piekrīt alternatīviem transporta pakalpojumiem, kas norādīti a) apakšpunktā;
- (c) jānodrošina tiesības uz kompensāciju 100 % apmērā no biļetes cenas, ja autobusu transporta uzņēmums nespēj piedāvāt alternatīvus pakalpojumus vai informāciju, kas norādīta a) apakšpunktā. Kompensāciju izmaksā viena mēneša laikā pēc kompensācijas pieprasījuma iesniegšanas.

21. pants

Informācijas sniegšana

1. Kavēšanās gadījumā, autobusu transporta uzņēmumi vai, ja nepieciešams, termināļu pārvaldes iestādes informē pasažierus par plānoto izbraukšanas vai ierašanās laiku, līdzko šāda informācija ir pieejama, taču ne vēlāk kā attiecīgi 30 minūtes pēc sarakstā paredzētā izbraukšanas laika vai stundu pirms sarakstā paredzētā ierašanās laika.
2. Ja pasažieri brauciena kavēšanās dēļ nokavē pārsēšanos citā transportlīdzeklī, autobusu transporta uzņēmumi pieliek atbilstošas pūles, lai informētu šos pasažierus par alternatīvām pārsēšanās iespējām.

22. pants

Turpmākas prasības

Nekas šajā regulā neliedz pasažieriem dalībvalstu tiesās pieprasīt kaitējuma atlīdzināšanu, kas radies brauciena atcelšanas vai kavēšanās dēļ.

23. pants

Papildu pasākumi pasažieru labā

Autobusu transporta uzņēmumi sadarbojas un kopīgi ar ieinteresētajām personām, profesionālajām asociācijām un patērētāju, pasažieru un invalīdu asociācijām pieņem dalībvalstu vai Eiropas līmeņa pasākumus. Šiem pasākumiem vajadzētu būt vēršotiem uz to, lai uzlabotu rūpes par pasažieriem, jo īpaši ilgstošas kavēšanās un pārtraukta vai atcelta brauciena gadījumā.

V nodaļa

Informācija pasažieriem un sūdzību izskatīšana

24. pants

Tiesības uz informāciju par braucienu

Termināļu pārvaldes iestādes un autobusu transporta uzņēmumi visa brauciena laikā vispiemērotākajā veidā sniedz pasažieriem attiecīgu informāciju. Īpaša uzmanība jāvelta invalīdu un personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām vajadzībām.

25. pants

Informācija par pasažieru tiesībām

1. Autobusu pārvadājumu uzņēmumi un termināļu pārvaldes iestādes nodrošina to, ka visiem pasažieriem ne vēlāk kā pirms izbraukšanas un brauciena laikā sniedz pienācīgu un saprotamu informāciju par viņu tiesībām saskaņā ar šo regulu. Šo informāciju sniedz vispiemērotākajā veidā. Sniedzot minēto informāciju, īpaša uzmanība jāvelta invalīdu un personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām vajadzībām. Šajā informācijā jāiekļauj arī dalībvalstu atbilstoši 27. panta 1. punktam izraudzīto izpildiestāžu kontaktinformācija.

26. pants

Sūdzības

1. Autobusu transporta uzņēmumi izveido sūdzību izskatīšanas sistēmu attiecībā uz tiesībām un pienākumiem, kas paredzēti šajā regulā.
2. Pasažieri autobusu transporta uzņēmumiem var iesniegt sūdzību viena mēneša laikā no dienas, kad pakalpojums tika sniegts vai kad tam bija jātiek sniegtam. Sūdzības saņēmējs 20 darba dienu laikā vai nu sniedz pamatotu atzinumu, vai pamatotos gadījumos informē pasažieri par datumu, līdz kuram gaidāma atbilde. Laiks, kas nepieciešams, lai atbildētu, nedrīkst pārsniegt divus mēnešus no sūdzības saņemšanas datuma.
3. Ja atbilde nav saņemta 2. punktā noteiktajā termiņā, sūdzība uzskatāma par pieņemtu.

VI nodaļa

Izpilde un dalībvalstu izpildiestādes

27. pants

Dalībvalstu izpildiestādes

1. Katra dalībvalsts norīko iestādi vai iestādes, kas atbildīgas par šīs regulas izpildi. Katra iestāde veic pasākumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu pasažieru tiesību

ievērošanu, tostarp atbilstību pieejamības noteikumiem, kas paredzēti 12. pantā. Katra iestāde savā organizācijā, finansējuma saņemšanā, juridiskajā formā un lēmumu pieņemšanā nav atkarīga no autobusu transporta uzņēmumiem.

2. Dalībvalstis informē Komisiju par iestādi vai iestādēm, kas izraudzītas atbilstoši šim pantam, un par to attiecīgajiem pienākumiem.
3. Visi pasažieri var iesniegt sūdzības attiecīgajai iestādei, kas izraudzīta atbilstoši 1. punktam, par iespējamām šīs regulas noteikumu pārkāpumiem.
4. Dalībvalstis, kas izvēlējušās izslēgt noteiktus pakalpojumus atbilstoši 2. panta 2. punktam, nodrošina salīdzināmu sistēmu pasažieru tiesību izpildei.

28. pants *Ziņošana par izpildi*

1. Katru gadu 1. jūnijā izpildiestādes, kas izraudzītas atbilstīgi 27. panta 1. punktam, publicē pārskatu par savu iepriekšējā gada darbību, kurā cita starpā iekļauj
 - (a) darbību aprakstu, kas veiktas, lai izpildītu šīs regulas noteikumus;
 - (b) norādi uz procedūru, ko piemēro, lai atbildētu uz individuālām sūdzībām;
 - (c) kopsavilkumu par pieejamības noteikumiem invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, kas piemērojami attiecīgajā dalībvalstī;
 - (d) apkopotus datus par sūdzībām;
 - (e) sīku informāciju par piemērotajām sankcijām;
 - (f) citus jautājumus, kas svarīgi labākai šīs regulas izpildei.
2. Lai varētu izstrādāt šādu pārskatu, izpildiestādes uzglabā statistikas datus par individuālām sūdzībām atbilstoši attiecīgajiem tematiem un iesaistītajiem uzņēmumiem. Šādus datus saglabā pieejamus Komisijai vai dalībvalstu izmeklēšanas iestādēm pēc to pieprasījuma līdz trim gadiem pēc notikuma datuma.

29. pants *Izpildiestāžu sadarbība*

Dalībvalstu izpildiestādes, kas izraudzītas atbilstoši 27. panta 1. punktam, apmainās ar informāciju par to darbu un lēmumu pieņemšanas principiem un praksi, lai nodrošinātu saskaņotu pasažieru aizsardzību visā Kopienā. Komisija tām palīdz veikt šo uzdevumu.

30. pants
Sankcijas

Dalībvalstis paredz noteikumus par sankcijām, ko piemēro par šīs regulas noteikumu pārkāpumiem, un veic visus pasākumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu to īstenošanu. Paredzētajiem sodiem jābūt efektīviem, samērīgiem un preventīviem. Dalībvalstis informē Komisiju par šiem noteikumiem un nekavējoties ziņo tai par jebkādiem turpmākiem grozījumiem, kas skar šos noteikumus.

VII nodaļa

Nobeiguma noteikumi

31. pants
Ziņojums

Ne vēlāk kā trīs gadus pēc šīs regulas stāšanās spēkā Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par tās darbību un ietekmi. Ziņojumam vajadzības gadījumā pievieno tiesību aktu projektus, ar kuriem detalizētāk ievieš šīs regulas noteikumus vai to groza.

32. pants
Grozījumi Regulā (EK) Nr. 2006/2004

Regulas (EK) Nr. 2006/2004 pielikumā pievieno šādu punktu:

“18. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula ... par starptautisko autobusu pasažieru tiesībām un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004²³”.

33. pants
Stāšanās spēkā

1. Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.
2. To piemēro no [nākamais gads pēc tās stāšanās spēkā].

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētājs

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs

²³ OV L [...], [...], [...]. lpp.

I PIELIKUMS

Palīdzība invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām

a) Palīdzība termināļos

Palīdzība un priekšdarbi, kas nepieciešami, lai invalīdi un personas ar ierobežotām pārvietošanās spējām varētu

- paziņot par savu ierašanos terminālī un pieprasīt palīdzību noteiktos punktos;
- pārvietoties no noteiktā punkta līdz kases galdam, uzgaidāmai telpai un iekāpšanas zonai.

b) Palīdzība transportlīdzeklī

Palīdzība un priekšdarbi, kas nepieciešami, lai invalīdi un personas ar ierobežotām pārvietošanās spējām varētu

- iekāpt transportlīdzeklī, izmantojot viņiem nodrošinātos pacēlājus, ratiņkrēslus vai citu atbilstošu aprīkojumu;
- nodot bagāžu;
- saņemt bagāžu;
- izkāpt no transportlīdzekļa;
- ja nepieciešams, pārvietoties uz tualetes telpām;
- pārvadāt autobusā suni, kas identificējams kā suns pavadonis;
- nokļūt līdz sēdekļiem;
- sev pieejamā formātā saņemt būtisku informāciju par braucienu;
- ja iespējams, iekāpt/izkāpt no transportlīdzekļa brauciena pārtraukumos.

II PIELIKUMS

Invaliditātes jautājumiem veltīta apmācība

a) Apmācība par invaliditātes izpratni

Apmācot personālu, kas tieši rūpējas par pasažieriem, mācību programmā jāiekļauj šādi temati:

- izpratne par tādiem pasažieriem, kam ir kustību, maņu orgānu (dzirdes vai redzes) traucējumi, slēpti traucējumi vai ierobežotas apguves spējas, un zināšanas par to, kā adekvāti apieties ar šādiem pasažieriem, tostarp kā diferencēt dažādas tādu personu spējas, kuru kustības, orientācija vai saziņa varētu būt ierobežotas;
- šķēršļi, ar kuriem jāsaskaras invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, tostarp attieksmes, vides/materiālā un organizācijas aspektu ziņā;
- atzīti dzīvnieki, kas apmācīti palīdzības sniegšanai, tostarp šāda “palīdzības sniegšanas dzīvnieka” nozīme un vajadzības;
- reaģēšana neprognozētās situācijās;
- lietpratība cilvēkattiecībās un metodes, kā sazināties ar nedzirdīgajiem un ar vājdzirdīgām personām, ar vājredzīgiem cilvēkiem, cilvēkiem ar runas traucējumiem un ierobežotām apguves spējām;
- kā uzmanīgi rīkoties ar ratiņkrēsliem un citām pārvietošanās palīgierīcēm, lai izvairītos no kaitējuma (tas attiecas uz visu personālu, kas atbildīgs par apiešanos ar bagāžu).

b) Apmācība par palīdzību personām ar invaliditāti

Apmācot personālu, kas tieši palīdz invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, mācību programmā jāiekļauj šādi temati:

- kā palīdzēt ratiņkrēsla lietotājiem iesēsties ratiņkrēslā un kā no ratiņkrēsla tos pārvietot;
- iemaņas, kā palīdzēt invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, kas ceļo ar atzītiem, palīdzības sniegšanai apmācītiem dzīvniekiem, tostarp izpratne par šo dzīvnieku nozīmi un vajadzībām;
- paņēmieni, kā pavadīt neredzīgus un vājredzīgus pasažierus un kā apieties ar atzītiem, palīdzības sniegšanai apmācītiem dzīvniekiem un kā tos pārvadāt;
- zināšanas par aprīkojuma veidiem, kas var palīdzēt invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, un zināšanas par to, kā ar šādu aprīkojumu rīkoties;
- iecelšanas un izcelšanas palīdzības aprīkojuma izmantošana un zināšanas par piemērotām iecelšanas un izcelšanas palīdzības procedūrām, kas ļauj saglabāt invalīdu un personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām drošību un personas cieņu;

- pietiekama izpratne par vajadzību pēc uzticamas un profesionālas palīdzības; arī izpratne par iespēju, ka ceļojuma laikā daži invalīdi var justies ievainojami (un paust šīs izjūtas) sakarā ar savu atkarību no sniegtās palīdzības;
- zināšanas par pirmās palīdzības sniegšanu.